

Misztal, Anna

Podatek jako element kształtujący wybór strategii przedsiębiorstwa

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 22, 299-312

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

*Anna Misztal**

PODATEK JAKO ELEMENT KSZTAŁTUJĄCY WYBÓR STRATEGII PRZEDSIĘBIORSTWA

Wstęp

Przedsiębiorstwo jest jednostką gospodarczą wyodrębnioną pod względem prawnym, ekonomicznym oraz organizacyjnym tworzoną w celu pomnażania bogactwa jego właścicieli. Żywiolowość zmian gospodarki rynkowej, a także olbrzymia konkurencja powodują, iż konieczne staje się tzw. efektywne zarządzanie przedsiębiorstwem. To z kolei wymaga podejmowania szybkich i racjonalnych decyzji, odpowiedniej polityki zarządzania kosztami, a także inwestowania i podnoszenia konkurencyjności. O konkurencyjnej pozycji decyduje odpowiednio sformułowana i wdrożona strategia. Kadra zarządzająca podejmuje decyzje w oparciu o rachunek ekonomiczny, który wyraźnie wskazuje, iż wysokość podatku ma duży wpływ na zyski generowane przez firmę. Dlatego też istotne jest budowanie strategii podatkowej, której celem winna być minimalizacja obciążeń podatkowych.

Celem artykułu jest ukazanie istoty wpływu obciążeń podatkowych na decyzje podejmowane przez kierownictwo przedsiębiorstwa odnośnie polityki i strategii podatkowych. Nakreślając tło dla dalszych roz-

* doktorantka Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

ważną odnośnie polityki podatkowej przedstawione zostały podstawowe informacje dotyczące polskiego systemu podatkowego.

Podatki i polski system podatkowy- zagadnienia ogólne

Historia podatku jest nierozzerwalnie związana z pojawieniem się zorganizowanych form państwowości. Zasady podatkowe wynikają bezpośrednio z zasad ustrojowych, społecznych i gospodarczych, a więc stanowiących trzon funkcjonowania państwa. Przeobrażenia podatku stanowią rezultat zmian jakie zachodzą pomiędzy płacącymi podatki, czyli podatnikami, a państwem, które je pobiera. Podatki spotykają się z niezadowoleniem wszystkich podmiotów zobowiązanych konkretnymi ustawami podatkowymi do ich płacenia. Historia stosunków gospodarczych zajmująca się tematyką podatkową wskazuje, iż każdemu procesowi gospodarczemu towarzyszy interwencja podatkowa¹.

Literatura przedmiotu zawiera wiele różnych definicji pojęcia podatek. Jednak ich zakres metodologiczny jest podobny lub niemalże identyczny. Za podatek uznawane jest zatem „jednostronnie określone świadczenie, w zasadzie pieniężne, o charakterze przymusowym, bezwrotnym, ogólnym, nieodpłatnym, na rzecz Skarbu Państwa lub innego związku publiczno-prawnego, pobierane na podstawie przepisów prawa, określających warunki, wysokość i terminy płatności, przeznaczone na sfinansowanie zadań (potrzeb) o charakterze publicznym².” Podatki stanowią istotny element realizacji wielu funkcji publicznych realizowanych przez państwo i spełniają trzy podstawowe funkcje³:

- Funkcję fiskalną, polegającą na przyjmowaniu od podmiotów zobowiązanych podatków, które zasilają budżet państwa lub innego rodzaju związek o charakterze publiczno-prawnym

¹ Gomułowicz A, Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, Przedsiębiorstwo Wydawnicze Poznań 2000 str.7-13

² Dolata S., *Podstawy wiedzy o podatkach i polskim systemie podatkowym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1999, str.45

³ Brzeziński B., *Prawo finansowe*, Wydawnictwo C. H. Beck Warszawa 1996 str. 124

- Funkcję redystrybucyjną związaną z podziałem majątku i dochodu pomiędzy poszczególne podmioty podatkowe
- Funkcję stymulacyjną, przy pomocy której państwo może oddziaływać za pomocą podatków na gospodarkę narodową, poziom inflacji czy bezrobocia

W literaturze przedmiotu wyróżnia się wiele podziałów podatków związane jest to z różnorodnością samych podatków i kryteriów przyjętych przez autorów. Do najczęściej spotykanych podziałów można zaliczyć⁴:

- Podział z punktu widzenia zjawisk ekonomicznych na:
 - Podatki dochodowe, których podstawą wymiaru jest osiągnięty przez podatnika dochód
 - Podatki majątkowe, wśród których wyróżnia się podatki od posiadanego majątku, od jego przyrostu i związane z nabyciem, zbyciem lub zamianą składników majątku
 - Podatki od wydatków, związane z wydatkami przeznaczonymi na konsumpcję
- Ze względu na możliwość przerzucenia obciążeń podatkowych wyróżnia się:
 - Podatki bezpośrednie, podmiot zobowiązany ponosi osobiście ciężar podatku
 - Podatki pośrednie, w których podatnik przerzuca odpowiedzialność podatkową na inne podmioty
- Uwzględniając miejsce wpływu podatków uwzględnia się ich podział na:
 - Centralne, zasilające budżet państwa
 - Lokalne zwiększające budżety samorządów terytorialnych.
- Zgodnie ze społecznym kryterium podatki dzielimy na:
 - Osobiste, które uwzględniają sytuację podatnika
 - Realne, gdzie bierze się pod uwagę jedynie przedmiot opodatkowania

Każde państwo posiada szeroką gamę tytułów podatkowych tworzących w istocie system podatkowy, który określany jest jako: „ogół

⁴ Śnieżek E., *Wprowadzenie do rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna Kraków 2004 str. 224-251

*podatków obowiązujących w danym kraju, stanowiących jednolitą, wewnętrznie spójną pod względem prawnym i ekonomicznym całość*⁵.”

Systemy podatkowe państw podlegają nieustannym przeobrażeniom, a ich aktualny kształt stanowi wypadkową gry politycznej, jak i czynników o charakterze ekonomicznym i społecznym. System podatkowy, który obowiązuje obecnie w Polsce stanowi efekt reform przeprowadzonych w latach dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku. Wprowadzone nowe unormowania prawne miały za zadanie dostosować polskie prawo podatkowe do uregulowań obowiązujących w Unii Europejskiej. Począwszy od roku 1989 podjęto próbę zbudowania nowego systemu podatkowego. Wprowadzone zmiany dotyczyły m. in.⁶:

- Nowego obliczania wymiaru podatku
- Wprowadzono powszechny obowiązek opodatkowania podatkiem dochodowym
- Zmniejszono przywileje podatkowe dla przedsiębiorców
- Podatek obrotowy został zastąpiony przez podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy
- Reformy podatków lokalnych

Na system podatkowy Rzeczypospolitej Polskiej składa się 12 tytułów podatkowych w tym 9 podatków bezpośrednich oraz 3 pośrednie⁷.

Do podatków bezpośrednich zalicza się:

- Podatek dochodowy od osób prawnych
- Podatek dochodowy od osób fizycznych
- Podatek od nieruchomości
- Podatek od środków transportowych
- Podatek od posiadania psów
- Podatek rolny
- Podatek leśny
- Podatek od spadków i darowizn
- Podatek od czynności cywilno- prawnych
- Natomiast do podatków pośrednich zaliczamy:

⁵ Dolata S, op.cit.

⁶ Wyrzykowski W., *Polski system podatków i opłat w zarysie*, Scientific Publishing Group Gdańsk 2004 str.9-15.

⁷ Ewa Śnieżek, op.cit. str. 227-230

- Podatek od towarów i usług
- Podatek akcyzowy
- Podatek od gier

W skład polskiego systemu podatkowego oprócz dwunastu rodzajów podatków wchodzi także opłaty zasilające budżety gmin oraz tzw. quasi-podatki, czyli głównie ubezpieczenia społeczne.

Z punktu widzenia przedsiębiorstwa do najważniejszych podatków należy zaliczyć te które mają bezpośredni wpływ na wynik finansowy, a więc tzw. podatki kosztowe i podatek dochodowy. Do podatków, które obciążają koszty działalności gospodarczej zalicza się podatek od nieruchomości i od środków transportowych, a także podatek dochodowy od osób prawnych, który stanowi obowiązkowe zmniejszenie zysku brutto. Istotnym faktem jest, iż podatek od towarów i usług nie ma wpływu na wynik finansowy przedsiębiorstwa. Zgodnie z przedmiotowym podziałem możemy wyróżnić następujące typy podatków: opodatkowanie dochodów, obrotu, czynności i opodatkowanie majątku, a także opłaty które nie są gdzie indziej klasyfikowane. Wśród form opodatkowania podatkiem dochodowym w Polsce możemy wyróżnić:⁸

- Podatek dochodowy od osób fizycznych
- Podatek dochodowy od osób prawnych.

W podatku dochodowym od osób fizycznych należy wyróżnić opodatkowanie na zasadach ogólnych albo wg stawki progresywnej lub stawki liniowej, a także zryczałtowane formy opodatkowania, czyli kartę podatkową, ryczałt ewidencjonowany czy ryczałt od przychodów osób duchownych. Nadwyżka przychodów nad kosztami, czyli dochód stanowi tu podstawę opodatkowania. Stawka CIT wynosi 19% podstawy podatku, a do przychodów prócz otrzymanych pieniędzy zalicza się także między innymi różnice kursowe, wartości częściowo, odpłatnie lub też nieodpłatnie otrzymanych praw, rzeczy jak i innych świadczeń⁹.

⁸ Wach K., *Systemy podatkowe krajów Unii Europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna Kraków 2005 str.17

⁹ Wach K., *Systemy podatkowe krajów Unii Europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna Kraków 2005 str.17

Podatek obrotowy jest najwydajniejszym źródłem dochodów budżetu państwa. Należy on do grupy podatków pośrednich, a jego charakter wynika z faktu, iż wliczony w cenę w rzeczywistości stanowi obciążenie dla finalnego nabywcy. Podatek obrotowy ma istotne znaczenie dla przedsiębiorcy, będącego płatnikiem podatku, gdyż wpływa na poziom ceny, a tym samym na otoczenie przedsiębiorstwa. Im większe obciążenia podatkiem obrotowym, tym wyższa cena danego produktu, a tym samym niższy na niego popyt. Z punktu widzenia przedsiębiorcy niezwykle ważny jest poziom stawek podatku obrotowego i odpowiednio dostosowana do nich gospodarka zapasami. Na plan pierwszy wysuwa się cecha podatków obrotowych jaką jest obciążenie przychodów przedsiębiorstwa czyli tzw. utargu. Same koszty nie odgrywają tu żadnej roli, a należność z tytułu tego podatku powstaje nawet w przypadku kiedy przedsiębiorstwo wykazuje stratę. Opodatkowanie obrotów przedsiębiorstw może przybrać jedną z następujących formuł konstrukcyjnych¹⁰:

- Podatek wielofazowy brutto, zwany także podatkiem kaskadowym nakładany na wszystkich uczestników produkcji i dystrybucji, na wszystkie towary i usługi, jak i od całego obrotu.
- Podatek jednofazowy brutto nakładany na jednym szczeblu produkcji i wymiany w odniesieniu do obrotu brutto
- Podatek wielofazowy netto, czyli podatek od wartości dodanej, który opodatkowuje jedynie obrót netto. Jest on pobierany we wszystkich fazach produkcji, ale obciąża jedynie ostatecznego nabywcę.

Podstawą opodatkowania jest obrót, chyba że ustawa stanowi inaczej, a podstawową stawką podatku jest stawka w wysokości 22%. Ustawodawca jednak przewidział dwie obniżone stawki 7% i 3% (do 30 kwietnia 2008).

Podatki pośrednie to podatki konsumpcyjne, które obciążają ostatecznych nabywców określonych towarów lub usług. Z punktu widzenia przedsiębiorstw są to obciążenia, które pomniejszają osiągnięte

¹⁰ Wypych M., *Finanse przedsiębiorstwa z elementami zarządzania i analizy*, Wydawnictwo Absolwent Łódź 2000. str. 308-326

przez nie przychody. Przedsiębiorcy w myśl obowiązującego prawa mogą dobrowolnie wybrać opodatkowanie lub zwolnienie. Kryterium odnośnie podjęcia tej decyzji związane jest z nabywcą wytwarzanych przez podatników dóbr. Jeżeli odbiorcami towarów i usług są podatnicy VAT, wtedy koniecznością jest wybranie opodatkowania. Należy podkreślić, iż wybranie pomiędzy opodatkowaniem lub zwolnieniem odbija się w istotny sposób na inwestycjach prowadzonych przez przedsiębiorstwo. Dla przedsiębiorstwa, które podlega opodatkowaniu VAT-em inwestycje są tańsze, niż dla zwolnionego z VAT-u. Zgodnie z przeprowadzonymi w 2003 roku badaniami na grupie przedsiębiorstw opłacających VAT ze szczególną sytuacją mamy do czynienia w przypadku zastąpienia stawki obniżonej stawką podstawową. Badanie wykazało, iż ponad połowa przedsiębiorstw w wyniku wzrostu stawki podatku zwiększyła ceny sprzedaży wyrobów i świadczonych usług. Jednakże nie zawsze istnieje możliwość dokonania pełnego przeniesienia zwiększonego podatku na odbiorców. Podatek VAT stanowi ciężar dla przedsiębiorstw, gdyż wymaga zebrania określonych środków i umiejętne stosowanie obowiązujących przepisów prawa. Faktem jest, iż aż 65% podmiotów biorących udział w badaniu wystawiło ocenę negatywną regulacjom prawnym. Szczególne niezadowolenie budzi termin płatności oraz czasowe ograniczenia odliczania VAT-u naliczonego, a także niespójne i nieprzejrzyste regulacje prawne. Badanie pokazało, że dla ponad połowy respondentów podatek od towarów i usług okazał się być bardziej uciążliwy niż podatek dochodowy¹¹.

Do obciążeń fiskalnych, które obciążają przedsiębiorstwa należy zaliczyć także takie tytuły podatkowe jak¹²:

- Podatek od nieruchomości
- Podatek od środków transportowych
- A także opłatę skarbową

¹¹ Famulska T., Znanięcka K., *Obciążenia fiskalne w Polsce na podstawie badań*, Katowice 2003 str.27-57

¹² Wypych M, op.cit. str. 305

Polityka i strategie podatkowe przedsiębiorstw

Skomplikowany system podatkowy charakteryzujący się wzrostem wydatków podatników, jak i stosunkowo skomplikowanymi regulacjami dotyczącymi technik podatkowych zmusił przedsiębiorstwa do poszukiwania sposobów dostosowania się do tej sytuacji. Główne cele przedsiębiorstwa czyli dążenie do maksymalizacji zysków właścicieli i zapewnienie równowagi finansowej wymagają przyjęcia przez przedsiębiorstwo określonej reakcji na opodatkowanie. Reakcja ta to nic innego jak polityka podatkowa przedsiębiorstwa istotna z punktu widzenia jego celów. Zgodnie z treścią artykułu Michała Poszwy „Rachunkowość, a cele podatkowe przedsiębiorstwa”: *„Istotą polityki podatkowej jest zespół działań podejmowanych przez zarządzających na podstawie przyjętych zasad postępowania, polegających na użyciu, wynikających z przepisów prawa podatkowego, odpowiednich środków wobec otoczenia podatkowego, które zmierzają, przy uwzględnieniu celów przedsiębiorstwa, do minimalizacji ciężaru podatkowego.”*¹³ Polityka podatkowa wymaga ustalenia zasad funkcjonowania, a także rodzaju podejmowanych decyzji wymagających podjęcia odpowiednich decyzji odnośnie analizy opodatkowania. Celem prawidłowej reakcji na opodatkowanie jest minimalizacja podatku. Optymalizacja ciężaru podatkowego odbywa się za pomocą odpowiednich instrumentów polityki podatkowej przedsiębiorstwa. Zarządzanie podatkami w przedsiębiorstwie sprowadza się głównie do kształtowania wydatków podatkowych do których należy zaliczyć także wydatki administracyjne i zarządcze.

Głównym kryterium optymalizacji wydatków jest efektywność. Pozytywne efekty dobrego zarządzania podatkami w przedsiębiorstwie mogą obejmować m. in.¹⁴:

- Zmniejszenie płatności podatkowych i wydatków administracyjnych
- Zmniejszenie lub całkowite uniknięcie kar pieniężnych

¹³ Poszwa M., *Rachunkowość, a cele podatkowe przedsiębiorstw*, Zeszyty Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania Rzeszów 2006

¹⁴ Poszwa M, ibidem

- Zwiększenie bezpieczeństwa podatkowego przedsiębiorstwa

Decyzje podejmowane przez zarządzających przedsiębiorstwami i oparte o kryterium podatkowe winny opierać się na przeprowadzonym wcześniej rachunku ekonomicznym. Podstawowe informacje odnośnie zobowiązań podatkowych przedstawia rachunkowość przedsiębiorstwa. Niezbędne jest by przedsiębiorstwa stosowały w praktyce ustawowe definicje takich podstawowych kategorii, jak: aktywa, pasywa, czy kapitały własne. Jest to niezbędne z punktu widzenia weryfikacji sprawozdań finansowych. Przy pomocy definicji majątku przedsiębiorstwa możliwe jest określenie tych pozycji, które powinny znaleźć się w bilansie i tych które ze względów prawnych winny być z niego wykreślone. Zobowiązania natomiast to zgodnie z definicją przymus wykonania określonego świadczenia. Zakwalifikowanie określonych kategorii do pasywów ma szczególnie istotne znaczenie w momencie zmiany statusu prawnego przedsiębiorstwa¹⁵.

Za istotę rachunkowości podatkowej uważa się: „*bieżące, chronologiczne i systematyczne odzwierciedlenie na podstawie dokumentów księgowych, za pomocą metody bilansowej we wskaźnikach wartościowych wszelkich zjawisk i procesów gospodarczych występujących w jednostkach gospodarczych oraz ustalenie w wyniku tego odzwierciedlenia wielkości zobowiązań podatkowych wobec fiskusa, a ponadto sporządzenie okresowych sprawozdań podatkowych*”¹⁶. Segmenty rachunkowości tworzą integralną całość. Przy pomocy segmentu finansowego rachunkowość podatkowa pozyskuje informacje o wysokości zobowiązań podatkowych, z rachunku kosztów można natomiast odczytać informacje kosztowe niezbędne dla celów podatkowych. Z kolei rachunkowość podatkowa jest źródłem wiedzy dla zarządzających w celu realizacji, a wcześniej wyboru konkretnej strategii podatkowej.

¹⁵ Walińska E., *Rachunkowość. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa*, Wolters Kluwer Polska Warszawa 2008 str. 60- 64

¹⁶ Schneider K., *Istota rachunkowości podatkowej. Rachunkowość menedżerska w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, Świnoujście 1998.

Rola rachunkowości podatkowej sprowadza się do wskazania problemu podatkowego i określania możliwości reakcji¹⁷.

Zarządzający przedsiębiorstwem budując strategię podatkową winni nieustannie śledzić przepisy prawa. Dobra strategia winna doprowadzić do minimalizacji zobowiązania podatkowego przy maksymalizacji korzyści gospodarczych i przestrzeganiu przepisów obowiązującego prawa. Niezwykle istotne jest, aby strategia podatkowa nie była ustalona na uchylanie czy unikanie opodatkowania ponieważ może to doprowadzić do kontroli podatkowej. Obecny system podatkowy implikuje od zarządzających przedsiębiorstwami stosowanie jednej z trzech strategii podatkowych albo w sferze kosztów, lub dochodów, lub też wypłacanych dywidend.

Strategie kosztowe polegają na maksymalizacji kosztów uzyskania przychodów. Przy wykorzystywaniu strategii dochodowej dąży się do powiększenia dochodów przy minimalizacji kosztów. Strategia podatkowa w sferze dywidend wypłacanych przez przedsiębiorstwo polega na zatrzymaniu w nim dywidendy i przeniesieniu jej na kapitał zapasowy. Skorzystanie ze środków z kapitału zapasowego jest stosunkowo proste i może być dokonane w każdym momencie. Istotnym czynnikiem dla przedsiębiorstwa z punktu widzenia budowy strategii podatkowej jest możliwość dokonania wyboru określonej metody amortyzacji. Amortyzacja jako koszt uzyskania przychodu ma istotny wpływ na wysokość dochodu wypracowanego przez przedsiębiorstwo, a tym samym i na wysokość zobowiązania podatkowego. Zarządzający przedsiębiorstwem dokonując wyboru strategii podatkowej dążą przede wszystkim do realizacji założonych uprzednio celów rozwoju przedsiębiorstwa. Rzeczywistość gospodarcza wskazuje jednak na pewne okresowe sytuacje decydujące o dokonaniu wyboru i tak zazwyczaj małe przedsiębiorstwa dążą do zwiększania kosztów uzyskania przychodów, dążąc tym samym do zminimalizowania osiąganych przychodów. Celem jest tu bądź zmniejszenie zobowiązania podatkowego, bądź też uniknięcie płacenia podatku dochodowego. Z kolei większe przedsiębiorstwa będą raczej skłaniać się ku obniżaniu kosztów w celu wykazania jak największego zysku, co może świadczyć o dobrej kondycji finansowej. Wybór

¹⁷ Nadolna B., op. cit.

strategii podatkowej uzależniony jest od bardzo dużej ilości czynników kształtowanych w warunkach gospodarki wolno rynkowej, a także uzależniony jest od polityki fiskalnej państwa. Istotne z punktu widzenia strategii podatkowej przedsiębiorstwa są unormowania dające przedsiębiorcom możliwość oddzielenia budżetu od ryzyka rozwojowego, z tego względu na uwagę zasługują głównie¹⁸:

- Zastosowanie amortyzacji przyspieszonej w warunkach zaistnienia niebezpieczeństwa wycofania kapitałów ulokowanych w środkach trwałych
- Wliczanie wydatków przeznaczonych na badania do kosztów uzyskania przychodów. Przy czym badania zakończone pozytywnie podlegają amortyzacji, natomiast te zakończone niepowodzeniem mogą być bezpośrednio zaliczone do kosztów uzyskania przychodów
- Rozliczanie strat z lat ubiegłych, polskie uregulowania odnośnie prawa podatkowego przewidują możliwość przeniesienia straty wprzód jednakże przez okres co najwyżej 5 lat i z rocznym 50 % limitem

Optymalizacja opodatkowania podatkiem dochodowym wymaga od zarządzających przedsiębiorstwami rozpatrywania tego podatku w szerokim aspekcie funkcjonowania przedsiębiorstwa. Operacje gospodarcze i kapitałowe pomiędzy powiązаныmi ze sobą podmiotami wymagają rozpatrzenia ich w aspekcie podatkowym. Zarządzający winni zatem skoncentrować się między innymi na opodatkowaniu dywidend czy na niedostatecznej kapitalizacji¹⁹.

Reakcje podmiotów na podatek

Z punktu widzenia przedsiębiorców planowanie podatkowe zyskuje coraz większe znaczenie. Działania przedsiębiorców mają na celu minimalizację obciążeń podatkowych. Bardzo często duże spółki funkcjonujące jednocześnie na kilku rynkach światowych wykazują dochody

¹⁸ Iwin J., *Finanse przedsiębiorstw wobec procesów globalizacji*, 2003 str.240

¹⁹ Szczepański J, Szyszko L., *Finanse przedsiębiorstwa*, PWE Warszawa 2007

do opodatkowania w tych krajach w których jest niska stopa podatkowa. Czynności te określane są mianem oporu podatkowego, który może przybrać dwie podstawowe formy²⁰:

- Unikanie opodatkowania, działanie w ramach obowiązujących przepisów prawa, polegające na stosowaniu metod i środków służących redukcji, bądź też ograniczeniu obciążeń podatkowych.
- Uchylenie się od opodatkowania, podejmowanie działań będących w sprzeczności z obowiązującym prawem, które mają na celu minimalizację obciążeń podatkowych. Uchylenie się od opodatkowania niesie za sobą określone sankcje prawne, gdyż jest działaniem nielegalnym.

Przedsiębiorstwa, których zakres działań odbywa się na dużą skalę zazwyczaj stosują pierwszą z tych form. Uchylenie się od opodatkowania w przypadku dużych podmiotów gospodarczych jest trudne, a zarządzający nie są skłonni podejmować działań, które w konsekwencji mogłyby prowadzić do utraty prestiżu przez ich przedsiębiorstwo. Zarządzający przedsiębiorstwem prowadzą działania mające na celu minimalizację obciążeń przy pomocy odpowiedniego planowania podatkowego. W konsekwencji dążą do tego by dochód uzyskany przez przedsiębiorstwa międzynarodowe opodatkowany był wg najniższej możliwej stawki²¹.

Zakończenie

Wpływ opodatkowania na wyniki finansowe osiągnięte przez podmioty gospodarcze jest jednoznaczny i wyraźny. Opodatkowanie zarówno podatkami dochodowymi, jak i obrotowymi zmniejsza zyski wypracowane przez przedsiębiorstwa, które znaczną część własnych dochodów muszą odprowadzać do urzędów skarbowych. Podatki są więc dla przedsiębiorstw istotnym obciążeniem i wymagają podejmowania przez kierownictwo racjonalnych decyzji odnośnie polityki podatko-

²⁰ Rudnicki M., Blak Ł., *Wewnątrz krajowe środki walki z unikaniem opodatkowania – zarys problemu*, Monitor podatkowy nr 8/2007

²¹ Rudnicki M., Blak Ł., *ibidem*.

wej. Niezwykle ważne jest, aby polityka podatkowa nie była nastawiona na unikanie, bądź też uchylanie się od opodatkowania. Współczesny rynek i olbrzymia konkurencja powodują, iż przedsiębiorstwa nie mogą pozwolić sobie na łamanie, bądź nieznajomość przepisów prawa, a stara rzymska maksyma „ignorantia iuris nocet non excusat” wyraźnie podkreśla, iż nieznajomość prawa szkodzi, ale nie usprawiedliwia. Działania niezgodne z obowiązującymi regulacjami ustawowymi mogą doprowadzić do utraty tak ważnego dla przedsiębiorstwa zaufania wśród klientów, kontrahentów i instytucji kredytowych.

BIBLIOGRAFIA

1. Brzeziński B., *Prawo finansowe*, Wydawnictwo C. H. Beck Warszawa 1996
2. Dolata S., *Podstawy wiedzy o podatkach i polskim systemie podatkowym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 1999
3. Famulska T., Znaniecka K., *Obciążenia fiskalne w Polsce na podstawie badań*, Katowice 2003
4. Gomułowicz A, Małecki J., *Podatki i prawo podatkowe*, Przedsiębiorstwo Wydawnicze Poznań 2000
5. Iwin J., *Finanse przedsiębiorstw wobec procesów globalizacji*, 2003
6. Poszwa M., *Rachunkowość, a cele podatkowe przedsiębiorstw*, Zeszyty Wyższa Szkoła Informatyki i zarządzania Rzeszów 2006
7. Rudnicki M., Blak Ł., *Wewnątrz krajowe środki walki z unikaniem opodatkowania – zarys problemu*, Monitor podatkowy nr 8/2007
8. Schneider K., *Istota rachunkowości podatkowej. Rachunkowość menedżerska w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, Świnoujście 1998
9. Szczepański J, Szyszko L., *Finanse przedsiębiorstwa*, PWE Warszawa 2007
10. Śnieżek E., *Wprowadzenie do rachunkowości*, Oficyna Ekonomiczna Kraków 2004
11. Wach K, *Systemy podatkowe krajów Unii Europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna Kraków 2005

12. Walińska E., *Rachunkowość. Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa*, Wolters Kluwer Polska Warszawa 2008
13. Wypych M., *Finanse przedsiębiorstwa z elementami zarządzania i analizy*, Wydawnictwo Absolwent Łódź 2000
14. Wyrzykowski W., *Polski system podatków i opłat w zarysie*, Scientific Publishing Group Gdańsk 2004

SUMMARY

This paper investigates the performance of tax as a factor which has an essential impact on making decisions of company strategy. Taxes are a very huge charges and management need to undertake rational decisions based on economic calculation. This calculation shows exactly that taxes have a big influence on the profits. It is extraordinarily important to built strategy which the main purpose is to minimizing taxes. The first part of the paper investigates problems which are associated with taxes and the polish taxes system. The second part of the article shows company taxes strategy, which is a reaction on taxes. In the third part of the paper the author discusses company responsiveness on taxes. This part of paper focuses on taxes resistance, especially on avoiding or overruling taxes.